

NACZELNA RADA ADWOKACKA
Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 02, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, 8 listopada 2021 r.

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

Dot. BPS.DKS.KU.0401.33.2021

NRA.12-ST-1.23.2021

Szanowny Panie Przewodniczący

W załączeniu uprzejmie przesyłam opinię Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych Naczelnej Rady Adwokackiej do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy (druk senacki nr 523) sporządzoną przez adw. Piotra Zemłę.

Z poważaniem

DYREKTOR
Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej

[Signature]
adw. Dorota Kulińska

NACZELNA RADA ADWOKACKA
Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 02, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

OPINIA NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

DO DRUKU SENACKIEGO 523 – PROJEKT USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS KARNY

WYKONAWCZY

Projektowana zmiana Ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (dalej: k.k.w.) dotyczy modyfikacji zasad, na jakich udzielane są tymczasowo aresztowanym zarządzenia o zgodzie na kontakt telefoniczny z obrońcą (obrońcami), oraz okresu ważności tych zarządzeń.

Obecny stan prawny

Art. 217 c § 2 k.k.w. w brzmieniu obecnym przewiduje obowiązek wydania przez organ, do dyspozycji którego pozostaje tymczasowo aresztowany, zarządzenia o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego, chyba że zachodzi uzasadniona obawa, że zgoda na kontakt telefoniczny zostanie wykorzystana w celu bezprawnego utrudniania postępowania karnego albo do popełnienia przestępstwa, w szczególności podżegania do przestępstwa.

Obecna regulacja w żadnej mierze nie różnicuje sytuacji, w której kontakty telefoniczne tymczasowo aresztowanego mają być realizowane z innymi osobami, np. osobami najbliższymi, z sytuacją, w której tymczasowo aresztowany chce kontaktować się ze swoim obrońcą (obrońcami).

Wskazać należy, że zgodnie z art. 73 § 1 Ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (dalej: k.p.k.) oskarżony (a więc i podejrzany – *arg. ex. art. 71 § 3 k.p.k.*) porozumiewać może się ze swoim obrońcą podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Na gruncie k.p.k. (poza zakresem rozważań w niniejszej opinii pozostawiając sprzeczność tego unormowania z wymogami stawianymi przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. i art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona

Protokołem nr 2), możliwe jest zastrzeżenie obecności prokuratora lub wskazanej przez niego osoby (i kontroli korespondencji tymczasowo aresztowanego z obrońcą) na czas do 14 dni po zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Po tym czasie, organy procesowe zobowiązane są do pełnego respektowania poufności rozmów oskarżonego (podejrzanego) ze swoim obrońcą.

W obecnej praktyce prokuratorzy i sądy powszechne co do zasady (da się w tej mierze odnotować niechlubne wyjątki, szczególnie na etapie postępowania przygotowawczego) udzielają zgody na kontakt telefoniczny oskarżonego (podejrzanego) ze swoim obrońcą, przy czym zgody te obejmują wyłącznie czas, w jakim tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji danego organu. Zmusza to obrońców, za każdym razem, gdy zmieni się organ, do dyspozycji którego w danej sprawie pozostaje tymczasowo aresztowany, do ponownego występowania o wydanie stosownego zarządzenia, co dodatkowo obciąża sędziów, prokuratorów, pracowników sekretariatów sądów i prokuratur pracą – zarządzenie takie jest bowiem każdorazowo sporządzane i przesyłane przez organ do dyrektora aresztu śledczego, w którym stosowane jest tymczasowe aresztowanie.

Stan prawny po uwzględnieniu proponowanych zmian

Proponowane zmiany mają na celu wyeliminowanie konieczności każdorazowego wnioskowania przez obrońcę (adwokata lub radcę prawnego, zatem osobę wykonującą zawód zaufania publicznego) o wydanie zarządzenia o zgodzie na kontakt telefoniczny, w przypadku zmiany organu, do dyspozycji której pozostaje tymczasowo aresztowany – w tym zakresie zmiany muszą zostać ocenione pozytywnie.

Stosunek obrończy bowiem – nawiązany pomiędzy obrońcą a oskarżonym – trwa najczęściej niezależnie od etapu sprawy, oraz niezależnie od tego, do dyspozycji którego organu pozostaje tymczasowo aresztowany.

Dodatkowo, wskazać należy, że po wpłynięciu do sądu aktu oskarżenia w sprawie, gdzie stosowane jest tymczasowe aresztowanie, sąd musi podjąć decyzję w trybie art. 344 k.p.k., o dalszym stosowaniu tego środka. Najczęściej posiedzenie w tym przedmiocie wyznaczane jest niezwłocznie po wpływie sprawy do sądu

(prokurator w sprawie, w której stosowane jest tymczasowe aresztowanie, powinien złożyć akt oskarżenia najpóźniej 14 dni przed upływem terminu jego stosowania – art. 331 § 4 k.p.k.). W praktyce często zdarza się, że obrońca nie ma możliwości uzgodnić linii obrony z oskarżonym, gdyż z uwagi na przekazanie tymczasowo aresztowanego z aktem oskarżenia do dyspozycji sądu powoduje, że poprzednio wydane zarządzenia o zgodzie na kontakt telefoniczny (ale także zgodzie na widzenie) stają się nieważne, a niekiedy niemożliwym okazuje się uzyskanie nowych zarządzeń z sądu I instancji, pochłoniętego rejestrowaniem sprawy, losowaniem składu orzekającego, wyznaczeniem posiedzenia w trybie art. 344 k.p.k. i zawiadaniem o terminie tego posiedzenia uprawnionych do udziału w nim.

Jedyna uwaga krytyczna, odnosząca się do treści projektowanego § 2b opisywanego przepisu dotyczy tego, że nie zawsze o ustaniu stosunku obrończego (przy obronie z wyboru) zawiadamiany jest organ prowadzący postępowanie. Zgodnie bowiem z art. 84 § 1 k.p.k. *ustanowienie obrońcy (...) uprawnia go do udziału w całym postępowaniu (...) jeżeli nie zawiera ograniczeń*. Oznacza to, że tymczasowo aresztowany może udzielić obrońcy upoważnienia czasowego (np. na jeden rok), bądź obejmującego jedynie określony etap czy etapy postępowania (na etapie postępowania przygotowawczego czy do wydania wyroku przez sąd I instancji). Wydaje się, że bardziej fortunną (odpowiadającą regulacji art. 84 § 1 k.p.k.) byłaby następująca treść projektowanego art. 217c § 2b k.k.w.: *Z chwilą powzięcia wiedzy przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, o ustaniu stosunku obrończego, organ ten z urzędu wydaje zarządzenie o uchyleniu zarządzenia, o którym mowa w § 2a, i przesyła je niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany.*

Z powyższym zastrzeżeniem – które ma jedynie charakter techniczny – projekt ocenić należy jako ze wszech miar pozytywny.

Opinie sporządził
adw. Piotr Zemła

DYREKTOR
Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej

adw. Dorota Kulińska